

Barbara Surma

Sprawozdanie z Polskich Dni Montessori: "Wychowujcie dla pokoju!", Kraków, 20–22.02.2015

Studia Paedagogica Ignatiana. Rocznik Wydziału Pedagogicznego Akademii
"Ignatianum" w Krakowie 19/1, 253-257

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z Polskich Dni Montessori:

Wychowujcie dla pokoju!, Kraków, 20–22.02.2015

W dniach od 20 do 22 lutego 2015 roku w Akademii Ignatianum w Krakowie odbyła się III Konferencja z cyklu „Polskie Dni Montessori” z udziałem gości z zagranicy. Tematem pierwszej konferencji, która odbyła się w Warszawie na Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w dniach 15-17 marca 2013 roku, była „Edukacja w systemie Marii Montessori – wychowaniem do wartości”¹. Podczas drugiej konferencji, która miała miejsce w Łodzi na Uniwersytecie Łódzkim w dniach 16–18 maja 2014 roku, tematem był „Język oknem na świat – edukacja językowa w pedagogice Marii Montessori”². Natomiast w Krakowie zgłębiano tematykę dotyczącą wychowania dla pokoju.

Maria Montessori, nominowana do pokojowej nagrody Nobla, wielokrotnie wypowiadała się na temat pokoju, a jako pedagog proponowała praktyczne rozwiązania. Uważała że „prawdziwy pokój oznacza zwycięstwo sprawiedliwości i miłości między ludźmi: oznacza lepszy świat, w którym panuje harmonia”.

Organizatorzy – Polskie Stowarzyszenie Montessori oraz Wydział Pedagogiczny Akademii Ignatianum – założyli, że głównym celem III Polskich Dni Montessori będzie zgłębienie poglądów

¹ *Edukacja w systemie Marii Montessori – wychowaniem do wartości*, red. M. Miksza, Palatum, Łódź 2014.

² *Język oknem na świat – edukacja językowa w pedagogice Marii Montessori*, red. M. Miksza, Palatum, Łódź 2015.

Marii Montessori na temat edukacji i pokoju oraz porównanie ich ze współczesnymi koncepcjami oraz praktyką wychowania w placówkach montessoriańskich.

Do organizacji Polskich Dni Montessori dołączyły dwie firmy profesjonalnie zajmujące się produkcją i dystrybucją pomocy montessoriańskich w Polsce – „Topic” i działające za granicą „Nienhuis Montessori” – oraz Przedszkole Integracyjne Montessori w Krakowie. Honorowym patronatem konferencję objęli: rzecznik Praw Dziecka – Marek Michalak, Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katedra Teorii Wychowania Uniwersytetu Łódzkiego oraz rektor Akademii Ignatianum – prof. dr hab. Józef Bremer SJ.

Honorowymi gośćmi konferencji byli przedstawiciele Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie: dr hab. Bożena Sieradzka-Baziur, prorektor ds. Nauki i Programów Kształcenia; ks. dr Krzysztof Biel SJ, dziekan Wydziału Pedagogicznego; dr Anna Królikowska, prodziekan ds. studenckich Wydziału Pedagogicznego; dr Beata Topij-Stempińska, dyrektor Instytutu Nauk o Wychowaniu Wydziału Pedagogicznego; dr Marzena Chrost, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Wychowaniu ds. Studenckich Wydziału Pedagogicznego oraz pochodzący z innych uczelni: prof. dr hab. Danuta Waloszek i prof. dr hab. Adam Mikrut z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie; prof. dr hab. Anna Walczak, kierownik Katedry Teorii Wychowania UŁ, prof. h.c. dr n. med. Maria Drewniak, dyrektor Krakowskiego Ośrodka Rehabilitacji Wieków Rozwojowego; Małopolski Wicekurator – pan Grzegorz Baran; Elżbieta Obarek-Gałka, Starszy Wizytator Kuratorium Oświaty w Łodzi; dr Małgorzata Centner-Guz, prezes Lubelskiego Oddziału PSM; Mirjam Stefels, przewodnicząca Montessori – Europe; dr Beata Bednarczuk, członek Zarządu Montessori – Europe; Elżbieta Zabiegaj, dyrektor Przedszkola Integracyjnego Montessori w Krakowie wraz z pracownikami: Beatą Strzępek, Bernadetą Zimą, Anną Maliną, Jolantą Szafrańską, Anną Kowalską, Beatą Skwarczowską i Katarzyną Ptasieńską; Han Mengerink, przedstawiciel Firmy Nienhuis z Holandii.

Konferencja zgromadziła prawie 300 osób z całej Polski, które mogły uczestniczyć w obradach plenarnych oraz w 27 warsztatach prowadzonych przez wykładowców z Niemiec – Axela Winklera, Ingeborg Hohagen i Christę Kaminski; z Holandii – Mirjam Stefels

i ze Szwecji – Camillę Carlberg oraz licznych wykładowców i warsztatowców, między innymi z Łodzi, Lublina, Warszawy, Gryfina, Kowali, Białegostoku, Torunia, Wrocławia, Poznania i Krakowa. Uczestnikami byli czynni nauczyciele pracujący w placówkach Montessori, a także pracownicy i nauczyciele akademicki, rodzice, studenci i wszyscy zainteresowani pedagogiką Montessori.

Inaugurację Polskich Dni Montessori rozpoczęły uroczystym przywitaniem Małgorzata Miksza, prezes PSM oraz Barbara Surma, pracownik naukowy Akademii Ignatianum. Uczestnicy konferencji mieli okazję obejrzeć przygotowany przez dzieci z Przedszkola Integracyjnego w Krakowie występ promujący Kraków i kulturę regionu małopolskiego. Ze strony organizatorów głos zabrała prorektor Akademii Ignatianum, prof. Bożena Sieradzka-Baziur, która przywitała wszystkich uczestników w imieniu rektora oraz dziekan Wydziału Pedagogicznego, dr Krzysztof Biel SJ, który podkreślił ważność podejmowanego tematu we współczesnych czasach. Nawiązał również do pierwszej Międzynarodowej Konferencji na temat Pedagogiki Marii Montessori, która odbyła się także w Akademii Ignatianum w 2008 roku z okazji setnej rocznicy funkcjonowania placówek montessoriańskich na świecie.

Podczas wykładu inauguracyjnego uczestnicy zostali wprowadzeni przez Annę Królikowską w tematykę wychowania dla pokoju w różnych teoriach pedagogicznych. Prelegentka na podstawie analizy źródeł ukazała genezę myśli pedagogicznej na temat pokoju i wychowania dla pokoju w wybranych współczesnych teoriach i koncepcjach wychowania dzieci.

Natomiast Małgorzata Miksza zaprezentowała wykład dotyczący koncepcji pokoju i wychowania dla pokoju w poglądach Marii Montessori. Przywołała najistotniejsze zagadnienia ukazujące istotę i poglądy Montessori na temat edukacji i pokoju.

W sobotę i niedzielę uczestnicy mieli okazję zapoznać się w małych grupach z praktycznymi rozwiązaniami prowadzącymi do wychowania nowego dziecka.

Jak co roku, konferencję artystycznie ubogaciło przedstawienie przygotowane przez nauczycielki z Przedszkola Miejskiego nr 220 z Łodzi, które założyły Teatr Ślimaczy. Tym razem była to sztuka autorskiego pomysłu pt. *Zbójcy*.

Oprócz wykładów i sesji warsztatowych w ramach sympozjum zaproponowano również:

- 1) Panel dyskusyjny, który moderowały Jolanta Wierucka z Lublina i Barbara Surma (Kraków), na temat: „Wychowanie dla pokoju w koncepcji Marii Montessori: utopia czy rzeczywistość?”. Do panelu został zaproszony również Axel Winkler, który ubogacił dyskusję swoim własnym doświadczeniem. Po przypomnieniu kilku myśli Marii Montessori o wychowaniu, które ma być twórczym kreowaniem pokoju rozumianego jako konieczny warunek rozwoju człowieka osiąganego dzięki edukacji, Barbara Surma nawiązała do wypowiedzi Romana Guardiniego na temat utopii. Twierdził on, że utopia może być prózną grą wyobraźni lub projekcją przyszłości. Pisał, że „Utopie tego rodzaju odegrały wielką rolę w historii. Nie jest bowiem możliwe poszukiwanie w całkowitej próżni. Można szukać tylko tego, co już w jakimś antycypującym sensie posiadamy. Utopie są to wysiłki, aby to, co jeszcze w sposób zakryty przygotowuje się w dziejach, ukazać jasno w obszarach i planach, po to, aby ludzie skuteczniej mogli szukać”. Zatem wychowanie do pokoju w koncepcji Marii Montessori można uznać za utopię, ale w znaczeniu kreowania przyszłości. Więcej informacji na ten temat czytelnik może znaleźć w publikacji konferencyjnej, która ukaże się pod koniec roku 2015.
- 2) Zajęcia plastyczne, zatytułowane „Praca twórcza nauczyciela inspiracją do pokoju wewnętrznego”, które przygotowała i poprowadziła Sylwia Gajewska z Łodzi
- 3) Zajęcia muzyczne „Piosenki i zabawy dla dzieci o pokoju”, które poprowadziła Maria Tomaszewska z Gdyni.

W niedzielę na zakończenie konferencji Małgorzata Miksza zaprezentowała wykład na temat „*«Człowiek w poszukiwaniu sensu»*. Głos nadziei z otchłani Holokaustu Viktora E. Frankla” w konfrontacji z filmem *Holokaust – klej do tapet?*. Jak czytamy na stronie <<http://www.polskie-dni-montessori.edu.pl>>, przesłaniem zaprezentowanego tematu było wzbudzenie refleksji u uczestników konferencji nad sensem życia człowieka zmuszonego w różnych sytuacjach dokonywać trudnych wyborów. Zdaniem Frankla, nawet sytuacja wojny i lęk przed nieuniknioną śmiercią nie mogą być wytłumaczeniem wyboru zła. Pamięć o tym szczególnym czasie powinna być podtrzymywana, aby młodzi ludzie pamiętali czym był Holokaust? Pamięć o tym i estyma dla osoby ludzkiej jest, być może, najważniejszym warunkiem budowania pokoju na świecie.

Maria Kapłon z Łodzi zaprezentowała również prezentację multimedialną zatytułowaną „Pokój w oczach dzieci”, dzięki której uczestnicy mogli zapoznać się z rysunkami dzieci na temat pokoju.

Konferencję uroczyście zakończył dziekan Wydziału Pedagogicznego, Krzysztof Biel SJ, który wyraził radość z możliwości goszczenia pedagogów montessoriańskich w Akademii Ignatianum.

Kolejne Polskie Dni Montessori, pod hasłem „Życie aktywne – życie kontemplacyjne. Aktywność i cisza w pedagogice Marii Montessori”, odbędą się w dniach 13–15 maja 2016 roku na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, na które w imieniu organizatorów serdecznie zapraszam.